

Parshat Shoftim: Judgement that Emanates from the Ultimate Source of Truth

(1) דברים פרק טז

(יח) שפטים ושטרים נתנו לך בכל שעריך אשר יקוק אלהיך נתן לך לשבטיך ושפטו את העם משפט צדק:
(יט) לא תטה משפט לא תכיר פנים ולא תקח שחד כי השחד יעור עיני חכמים ויסלף דברי צדיקים:
(כ) צדק צדק תרדף למען תחיה וירשת את הארץ אשר יקוק אלהיך נתן לך: ס

(2) דברים פרק יז

(ח) כי יפלא ממך דבר למשפט בין דם לדם בין דין לדין ובין נגע לנגע דברי ריבת בשעריך וקמת ועלית אל המקום אשר יבחר יקוק אלהיך בו: (ט) ובאת אל הכהנים הלויים ואל השפט אשר יהיה בימים ההם ודרשת והגידו לך את דבר המשפט: (י) ועשית על פי הדבר אשר יגידו לך מן המקום ההוא אשר יבחר יקוק ושמרת לעשות ככל אשר יורד: (יא) על פי התורה אשר יורד ועל המשפט אשר יאמרו לך תעשה לא תסור מן הדבר אשר יגידו לך ימין ושמאל: (יב) והאיש אשר יעשה בידון לבלתי שמע אל הכהן העמד לשרת שם את יקוק אלהיך או אל השפט ומת האיש ההוא ובערת הרע מישראל: (יג) וכל העם ישמעו ויראו ולא יזידון עוד: ס

(3) דברים פרק א

(יב) איכה אשא לבדי טרחכם ומשאכם וריבכם: (יג) הבו לכם אנשים חכמים ונבנים וידעים לשבטיכם ואשימם בראשיכם: (יד) ותענו אתי ותאמרו טוב הדבר אשר דברת לעשות: (טו) ואקח את ראשי שבטיכם אנשים חכמים וידעים ואתן אתם ראשים עליכם שרי אלפים ושרי מאות ושרי חמשים ושרי עשרות ושטרים לשבטיכם: (טז) ואצוה את שפטיכם בעת ההוא לאמר שמע בין אחיכם ושפטתם צדק בין איש ובין אחיו ובין גרו: (יז) לא תכירו פנים במשפט כקטן כגדל תשמעון לא תגורו מפני איש כי המשפט לאלהים הוא והדבר אשר יקשה מכם תקרבו אלי ושמעתי: (יח) ואצוה אתכם בעת ההוא את כל הדברים אשר תעשון:

(4) רמב"ן דברים פרק יז פסוק יא

(יא) ימין ושמאל - אפילו אם אומר לך על ימין שהוא שמאל או על שמאל שהוא ימין, לשון רש"י. וענינו, אפילו תחשוב בלבך שהם טועים, והדבר פשוט בעיניך כאשר אתה יודע בין ימין לשמאלך, תעשה כמצותם, ואל תאמר איך אוכל החלב הגמור הזה או אהרוג האיש הנקי הזה, אבל תאמר כך צוה אותי האדון המצוה על המצות שאעשה בכל מצותיו ככל אשר יורוני העומדים לפניו במקום אשר יבחר ועל משמעות דעתם נתן לי התורה אפילו יטעו, וזה כענין רבי יהושע עם ר"ג ביום הכיפורים שחל להיות בחשבוננו (ר"ה כה א):

(5) דרשות הר"ן הדרוש השנים עשר

כי יפלא ממך דבר למשפט בין דם לדם בין דין לדין ובין נגע לנגע דברי ריבות בשעריך וקמת ועלית אל המקום אשר יבחר ה' אלהיך בו (דברים יז ח). הפרשה הזאת היא שורש התורה ויסודה, כי אי אפשר שישתנו החכמים כולם בדינים הפרטיים המתילדים בכל יום, לכן, לסלק כל ספק מישראל, צוה התורה להיות מכריעי המחלוקת, כת הסנהדרין, ובזה אי אפשר שיתחדש שום ספק בזמנם שלא יתבאר. וכן אמר בפרק הנחנקים (סנהדרין פח ב) תניא אמר רבי יוסי בתחילה לא היתה מחלוקת בישראל אלא בית דין של שבעים ואחד היה יושב בלשכת הגזית, ושני בתי דינים של עשרים ושלוש, אחד היה יושב על פתח הר הבית, ואחד יושב על פתח העזרה, ושאר בתי דינים של עשרים ושלושה יושבים בכל עירות ישראל, הוצרך הדבר לשאול, שואל מבית דינו, אם שמעו אמרו להם וכו', אלו ואלו באין ללשכת הגזית ששם הסנהדרין יושבים מתמיד של שחר עד תמיד של בין הערבים, ובשבתות ובימים טובים יושבים בחיל, נשאל[ה] שאלה בפניהם, אם שמעו אומרים להם, ואם לאו עומדים על המנין, רבו המטמאים טימאו, רבו המטהרים טיהרו, משרבו תלמידי בית שמאי ובית הלל שלא שימשו כל צרכן, רבו מחלוקות בישראל ונעשית תורה כשתי תורות. ולפי שזה עיקר הדת, החמירו בעונש זקן ממרא מאד, עד שאמרו (שם) שאם רצו בית דין למחול אין מוחלין כדי שלא ירבו מחלוקות בישראל.

6 ספר החינוך מצוה תצו**שלא להמרות על פי בית דין הגדול שיעמדו לישראל**

שנמנענו מלחלוק על בעלי הקבלה עליהם השלום ומלשנות את דבריהם ולצאת ממצותם בכל עניני התורה, ועל זה נאמר [דברים י"ז, י"א], לא תסור מן הדבר אשר יגידו לך ימין ושמאל, ואמרו זכרונם לברכה בספרי [כאן], לא תסור וגו', זו מצות לא תעשה.

משרשי המצוה לפי שדעות בני האדם חלוקין זה מזה לא ישתוו לעולם הרבה דעות בדברים, ויודע אדון הכל ברוך הוא שאילו תהיה כוונת כתובי התורה מסורה ביד כל אחד ואחד מבני אדם איש איש כפי שכלו, יפרש כל אחד מהם דברי התורה כפי סברתו וירבה המחלוקת בישראל במשמעות המצוות, ותעשה התורה ככמה תורות, וכענין שכתבתי במצות אחרי רבים להטות בכסף תלוה בסימן ס"ז [מצוה ע"ח], על כן אלהינו שהוא אדון כל החכמות השלים תורתנו תורת אמת עם המצוה הזאת שצונו להתנהג בה על פי הפירוש האמתי המקובל לחכמינו הקדמונים עליהם השלום. ובכל דור ודור גם כן שנשמע אל החכמים הנמצאים, שקבלו דבריהם ושתו מים מספריהם ויגעו כמה יגיעות בימים ובלילות להבין עומק מליהם ופליאות דעותיהם, ועם ההסכמה הזאת נכוין אל דרך האמת בידיעת התורה, וזולת זה אם נתפתה אחר מחשבותינו ועניות דעתנו לא נצלח לכל. ועל דרך האמת והשבח הגדול בזאת המצוה אמרו זכרונם לברכה [ספרי כאן] לא תסור ממנו ימין ושמאל, אפילו יאמרו לך על ימין שהוא שמאל ועל שמאל שהוא ימין לא תסור ממצותם, כלומר שאפילו יהיו הם טועים בדבר אחד מן הדברים אין ראוי לנו לחלוק עליהם אבל נעשה כטעותם, וטוב לסבול טעות אחד ויהיו הכל מסורים תחת דעתם הטוב תמיד, ולא שיעשה כל אחד ואחד כפי דעתו שבזה יהיה חורבן הדת וחלוק לב העם והפסד האומה לגמרי. ומפני ענינים אלה נמסרה כוונת התורה אל חכמי ישראל, ונצטוו גם כן שיהיו לעולם כת מועטת מן החכמים כפופה לכת המרובין מן השורש הזה, וכמו שכתבתי שם במצות להטות אחרי רבים.

7 רמב"ם הלכות ממרים פרק א

הלכה א בית דין הגדול שבירושלים הם עיקר תורה שבעל פה, והם עמודי ההוראה ומהם חק ומשפט יוצא לכל ישראל, ועליהן הבטיחה תורה שנאמר על פי התורה אשר ירוך זו מצות עשה, וכל המאמין במשה רבינו ובתורתו חייב לסמוך מעשה הדת עליהן ולישען עליהן.

8 סידור (אשכנז) שמונה עשרה

השיבה שופטינו כבראשונה, ויועצינו כבתחלה, והסר ממנו יגון ואנחה, ומלוך עלינו אתה ה' לבדך בחסד וברחמים, וצדקנו במשפט. ברוך אתה ה' מלך אוהב צדקה ומשפט.